

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 652 sahifa,
6-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Fizika ta'limida integratsiyalashgan yondashuv: mazmuni va ahamiyati.....	10
<i>Doniyorova Iroda Baxtiyor qizi</i>	
Zamonaviy boshlang'ich ta'lim: milliy dastur, kompetensiya va xorijiy tajriba integratsiyasi.....	14
<i>Omonova Nilufar Parda qizi</i>	
The Role of Environmental Project-Based Learning in Developing EFL Learners' Productive Skills.....	19
<i>Xujanova Shaxina Abdullayevna</i>	
Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limning pedagogik aspektlari	24
<i>Eshpo'latova Elnora Yo'ldoshovna</i>	
Talabalarda stressga barqarorlikning nazariy va amaliy tahlili.....	29
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Maxmudova Shahzoda Maksudovna</i>	
Malakaviy o'quv amaliyoti jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda didaktik ta'minotning ahamiyati.....	32
<i>Ramozonova Bahroy Sadriddinovna</i>	
Oliy ta'limda raqamli pedagogikaning institutsionlashuvi: boshqaruv, siyosat va raqamli transformatsiya strategiyalari.....	36
<i>Nuraliyeva Dilshoda Yo'lichiboy qizi</i>	
Aholini jismoniy sog'lomlashtirishda sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	41
<i>V. Sh. Raximov</i>	
O'spirinlik davrida motiv va motivatsion sohalarning kasb tanlashdagi o'rni	46
<i>Rayimqulova S., Pulatova R., Do'smatova S., Matyakubova Shohista Odambov qizi</i>	
Tarbiyachi shaxsining shakllanishida psixologik determinantlarning roli	51
<i>Vasila Yusupova</i>	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarini ijodiy qobiliyatini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish	55
<i>B. X. Sharopov</i>	
Raqamli axborot makonida gumanistik g'oyalarni integratsiyalashning nazariy konsepsiyasi	59
<i>Isanov Najotbek Ilmamat o'g'li</i>	
Fanlararo integratsiya asosida o'quvchilarda iqtisodiy bilimlarni rivojlantirish imkoniyatlari.....	63
<i>J. M. Fayzullayev, Ortiqova E'zoza Olimjon qizi</i>	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari	67
<i>Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li</i>	
Xalqaro ta'lim dasturlari asosida kasbiy ta'lim muassasalarida metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	70
<i>S. A. Qarshiboyev</i>	
Ijtimoiy media kontentlari orqali talabalarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning nazariy asoslari.....	74
<i>Suyunov Rustam Sadriddinovich</i>	
Ko'p tilli muhitda ingliz tilini o'rganishning lingvistik xususiyatlari	78
<i>Teshaboyeva Mohichexra Sohijon qizi</i>	
Axborotlashgan jamiyat sharoitida bo'lajak pedagoglarning mediakompetentligini rivojlantirish zarurati.....	81
<i>Umarov Azizbek Vaxobovich</i>	
O'quvchilarda badiiy matn leksikasini o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar: muammo va yechim.....	85
<i>Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini ma'naviy tarbiyalashda Ahmad al-Farg'oniy asarlarini kompyuter imitatsion modellari asosida o'qitish metodikasi.....	89
<i>S. S. Qulmurodova</i>	
Enhancement of Periodontal Disease Management Strategies in Individuals With Chronic Hepatitis C Following Attainment of a Sustained Virological Response.....	92
<i>Makhmudova Ugi'loy Bakhtiyorovna</i>	
Epithelial-Mesenchymal Transition's Possible Role in the Pathogenesis of Periodontitis (Literature Review)	95
<i>Burkhonova Zarafuz Kobilovna</i>	
Gamifikatsiya asosida bo'lajak oligofrenopedagoglarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalari mexanizmini tatbiq etish	102
<i>Bozorboyev Javlon</i>	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	106
<i>Jamilova Dilsuza To'iqin qizi</i>	

Elektir va magnit maydonida yorug'likning ikkilamchi sinishi.....	110
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Alimardonov Husan Yorqin o'g'li, Ismatullayev Sayfiddin Panji o'g'li</i>	
Lazer texnologiyalarining zamonaviy qo'llanilishi	114
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Muminova Sevinch Kamoliddin qizi, Begnayeve Dilbar Bobonazar qizi</i>	
Fotometrik kattaliklar	117
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Mamatqulova Zebo Komiljon qizi, Xolmaxmatova Sevara Sirojiddin qizi</i>	
Qutublangan yorug'lik manbalari	121
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Turdimurodova Kumushbib, Normuminova Madina</i>	
Tabiatdagi optik hodisalar	125
<i>Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Qudratova Sevinch Otabek qizi, Ulasheva Ruxshona Rustam qizi</i>	
Rus tilini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan innovatsion yondashuvlardan foydalanish	129
<i>Erkinova Nozima Utkir qizi</i>	
Rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning ijtimoiy-psixologik reintegratsiyasini tadqiq etishning ilmiy-metodologik tahlili	133
<i>Ikmatullayev G'. Z.</i>	
Raqamli ta'lim platformalarida matematika o'qitishda sun'iy intellekt yordamida baholash tizimini takomillashtirish	136
<i>Mirzayeva Shahlo Abduraxmanovna, Akbarov Ulug'bek, Abdivaliyeva Umida</i>	
Linguistic and Pedagogical Foundations of Teaching English as a Foreign Language in The Uzbek Context.....	140
<i>Shokirova Mushtariy</i>	
Sun'iy intellektning ta'lim jarayonidagi transformatsion roli	144
<i>Uzoqboyev Xojiakbar Qobuljon o'g'li</i>	
Enhancing Collaborative Learning and Peer Feedback in EFL Classrooms Through Padlet: a Digital Approach to Group Work and Assessment.....	148
<i>Veronica Khatamova</i>	
Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarning rasmlar asosida aqliy faoliyatini rivojlantirishning vizual-didaktik texnologiyalarini takomillashtirish.....	152
<i>Meliqo'ziyev Abduraxmonjon Qahramonjon o'g'li</i>	
Emotsional intellekt – hr menejerlarning qaror qabul qilish kompetensiyasining determinanti sifatida	157
<i>Abdukarimov Muhammadjon Muratovich</i>	
O'g'il bolalarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning tizimli-pedagogik modeli: nazariya, metodologiya va amaliyot	162
<i>Islamova Fotima Shamsiddinovna</i>	
Barkamol yosh avlod fazilatlarini shakllantirishda milliy innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni.....	170
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Development of Prevention of Professional-Pedagogical Deformation on the Basis of Health-Saving Technologies in Higher Educational Institutions.....	174
<i>Saidova Parvina Mirzo kizi</i>	
O'zbek xalq pedagogikasi mazmuni asosida talabalarni oilaviy hayotga tayyorlashning ilmiy nazariy asoslari	178
<i>Rahmonqulova Guliza Faxriddin qizi</i>	
Bolalarning maktabgacha yosh davrida emotsional rivojlanishiga oid nazariy qarashlar tavsifi.....	182
<i>Abduraxmonova Gulmira Arapjon qizi, Yuldasheva Umida Maxmudovna</i>	
Alohida ehtiyojli bolalar uy ta'limini tashkil etishning korreksion pedagogik tizimining tarkibiy komponentlari.....	186
<i>Jo'raxo'jayev Muhammadazizxo'ja Xalilxo'ja o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida multimedia vositalarining ahamiyati.....	190
<i>Umida Marasulova</i>	
Boshlang'ich funksiya va aniqmas integral.....	193
<i>Mirzayeva Shahlo, Isroilova Zahro, Erkinova Shahrizoda, Javliyeva Dilnura</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalar adabiyoti kerakmi?!.....	196
<i>Dilfuza Shadiyeva</i>	
Experimental Study on the Psycho-Pedagogical Effectiveness of Mall-Based Multimodal Learning in Developing Pluricultural Competence	200
<i>Azimova Sevara Muzaffar qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Simulyatsion o'quv muhitida fizika o'qituvchilarining o'z-o'zini boshqarish va refleksiv kompetentligini oshirish 205 Muradov Iloxomjon Abduxamid o'g'li	205
	Ta'lim menejmentida strategik boshqaruv tushunchasining evolyutsiyasi 209 Raximjonov Jamshid Rafiqjon o'g'li	209
	Raqamli kompetentlik tushunchasining ilmiy-nazariy talqini va xorijiy hamda mahalliy tadqiqotlar tahlili 214 Umirov Boboyor Baxtiyor o'g'li	214
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyatlar samaradorligini oshirishda pedagogik multimedia vositalaridan foydalanish usullari 218 Abdreimova Maftuna O'ktam qizi	218
	Boshlang'ich sinf texnologiya darsliklarining tuzilishi hamda o'quvchilar yoshiga muvofiqligi 223 Bobolov Nuriddin Tojiyevich	223
	Oliy ta'limda pedagoglarning boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalar 228 Isabekov Bahodir Isabek o'g'li	228
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda tolerantlik madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik masalalari 233 Boydavletova Sohiba Abduganiyevna	233
	Aksiologik yondashuv asosida tarbiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish 239 G'aybullayev Bobur Nomonjon o'g'li	239
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning ahamiyati 243 Toshpo'latova Muxlisa G'olib qizi	243
	Bo'lajak o'qituvchilarning refleksiv kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va ilmiy-nazariy pedagogik asoslari 248 Mamatqulova Saboxat Abduraxmonovna	248
	Maktabgacha ta'limda monitoring va baholash tizimini takomillashtirish 253 Amanova Durdona Kaxramonovna	253
	O'zbekiston yoshlarining ma'naviy va estetik tarbiyasida tasviriy san'at va zamonaviy pedagogik texnologiyalar 257 Esanova Hulkar Abdurayim qizi	257
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida eksperimental-tajriba faoliyatini tashkil etish 261 Gafurova Dilnoza Saloxiddinovna	261
	Ommaviy axborot vositalarining jamiytdagi xavfsizlik hissiga ta'sirining nazariy va amaliy tahlili 266 Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Qoldiboyeva Xayriniso Eldarovna	266
	Milliy o'yinlarni o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari 269 Ismatov Po'latjon Abdumannobovich	269
	Ta'lim sifatini boshqarish jarayonida kvalimetrik parametrlarini takomillashtirishda xorijiy tajribalarning ahamiyati 273 Karimova Maxbubaxon Mukimjonovna	273
	Innovatsion ta'lim sharoitida bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirish modeli 278 Mirzayeva Nigora Bozorovna	278
	Matematika o'qitishda milliy qadriyatlarni aks ettirish 282 Mirzayeva Shahlo, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi, Muxtorova Sevinch Asad qizi, Xolboyeva Mushtariy Zayniddin qizi	282
	Ingliz tilida fe'l frazeoformalarining morfologik tuzilishiga xos umumiy xususiyatlar 285 Jo'rayeva Nargiza Shavkatovna	285
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutqini o'stirishda interaktiv metodlarning ahamiyati 289 Ramazonova Munisa Hoshim qizi	289
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarining lug'at boyligini oshirishda intelektual o'yinlar va interfaol usullardan foydalanish 294 Raxmonova Gulrux Ubaydullayevna, Ibragimova Dildora Turabovna	294
	Maktabgacha ta'limda pedagoglar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda uslubiy xizmat va hamkorlik mexanizmlarining samaradorligi 298 S. A. Rahmonberdiyev	298
	Yoshlarni destruktiv submadaniyatlar ta'siridan himoyalashning innovatsion pedagogik usullari 304 Xasanova Marxabo Turayevna	304
	Социально-психологические особенности домашнего насилия в условиях трансформации семьи и цифровизации общества 308 Абдукадирова Лаура Юльбарсовна, Абдуллаева Азиза Комилжон кизи	308
	Педагогические основы развития инновационной компетентности педагогов в системе дошкольного образования 315 Гульнара Ахтямовна	315

Роль учебного процесса и творческой деятельности в сохранении психологического равновесия.....	320
<i>Коршубаева Рано Хазраткуловна</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik tasavvurlar (son, shakl, o'lcham, fazoviy munosabatlar)ning psixologik-pedagogik xususiyatlari va rivojlanish bosqichlari	325
<i>Bibizaynab Otaxo'jayeva</i>	
Ertaklarni rollarga bo'lib o'qish orqali o'quvchilarda boshqaruvchanlik qobiliyatini shakllantirish	328
<i>Sobirova Fotimaxon Baxodir qizi, Narkabilova Gulnoza Po'latovna</i>	
Jadid ayollari fenomenining tarixiy va intellektual mohiyati	332
<i>Ergashova Mehriniso Husniddin qizi</i>	
The Importance of Pronunciation in Language Learning	335
<i>Nazarova Gulbaxor Azimjon Qizi</i>	
Ta'lim jarayonida test texnologiyalaridan foydalanishga qo'yiladigan pedagogik talablar	340
<i>Rasulov Ulug'bek Murodulloyevich</i>	
Tibbiyot ta'limida mentor va talaba munosabatlarining tahliliy tafakkurga ta'siri	345
<i>Osbayov Muhammadjon Imaraliyevich</i>	
Oila qadriyatlari va ta'lim tizimi orqali ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish.....	350
<i>Tuymurodova Donoxon Istam qizi, D. Sh. Yuldasheva</i>	
Будущее французского языка в XXI веке: глобальные тенденции, вызовы и перспективы.....	354
<i>Азамжонova Сарвиноз Шухратовна</i>	
Dars jarayonida o'yin folklori namunalaridan samarali foydalanish usullari.....	360
<i>Safarova Nigora Oxunjonovna, Durmatova Oygul Orifjonovna</i>	
Yosh basketbolchilarni zamonaviy sport mutaxassisligiga yo'naltirishning samaradorligi.....	364
<i>Rahimov Bobirjon Abdurasulovich</i>	
Matematikani o'qitishda vizual tafakkur psixologiyasi.....	370
<i>Inomova Ozodaxon Shavkatjon qizi</i>	
O'zbek oilalarida gender tenglikning etnopsixologik xususiyatlari.....	374
<i>Yusupova Mardona Matkubulovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellekt yordamida aniq fanlarni o'qitish va talabalarning kasbiy-pedagogik kompetensiyalarini shakllantirish	378
<i>Mirzayeva Shahlo, Olmasov Elshod Elmurod o'g'li, Jabborov Muhammadali Abdumannof o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish usullari.....	382
<i>Marufova Munira Egamkulovna</i>	
Elektron ta'lim jarayonida "raqamli profilaktika"ni ommalashtirish va "axborot hurujlari"ni bartaraf etish usullari	385
<i>Qo'ng'iro'tboy Avezimbetovich Sharipov, Sirojiddinov Nuriddin Saxobiddinovich</i>	
Tibbiyot sohasida ayollar karyerasi rivojlanishining imkoniyatlari va to'siqlari.....	393
<i>Axmedova Maysara Baxromovna</i>	
Tog' echkilarida xonakilashtirish natijasida paydo bo'lgan o'zgarishlar	397
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Ashurova Dilorom Abdusamat qizi, Elmurodova Munisa Baxtiyor qizi</i>	
Kumush tovon balig'i (Carassius gibelio Bloch)ning oziqlanish xususiyatlari va suv ekotizimidagi ekologik roli	402
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Rahmonqulova Ruxshona Qudratovna, Xurramova O'g'ilshod Usmon qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga jalb etilgan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlashning pedagogik ahamiyati	406
<i>Akbaraliyeva Mohlaroyim Abdujalil qizi</i>	
O'smirlardagi agressiyani korreksiyalashda art-terapiya metodlarini qo'llashning psixologik jihatlari	413
<i>Jalilova S. X., A'loyeva Fazilat Alijon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda agressiyani bartaraf etishning psixologik texnologiyalari.....	416
<i>G'aybullayeva Anora Tolib qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosida o'quv jarayonini shaxsiylashtirish: nazariya va amaliyot.....	420
<i>Mirzayeva Shahlo, Ergashov Komilbek Muhiddin o'g'li, Rahmonov Og'abek</i>	
Sharq mutafakkirlarining tafakkur va aqliy taraqqiyot masalasidagi qarashlari	423
<i>Manzura Shodmonqulova</i>	
Umurtqalilarda regeneratsiya jarayonlarining molekulyar va fiziologik asoslari.....	427
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Mirzayeva Ruxsora Shukur qizi, Abdurahmonova Marjona Salim qizi</i>	
Qushlarning evolyutsiyasida uchishga moslashish jarayoni.....	432
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Nurillayeva Mavluda Abduvohid qizi, Muhammadiyeva Shaxrizoda Panji qizi</i>	
O'zbekistonning janubiy hududlarida O'rta Osiyo toshbaqasi (Testudo horsfieldii)ning bioekologik xususiyatlari va muhofazasi.....	437
<i>Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Xasanova Baxtigul Asqar qizi, Jo'rayeva Sojida Abray qizi</i>	

Maktabgacha ta'limda ekologik madaniyatni shakllantirish: "yashil pedagogika"ning global tendensiyalari va innovatsion modellari	441
Bo'riyeva Shahzoda Otaniyoz qizi	
Qushlarning ekologiyasi, biosferadagi o'rni va inson hayotiga ta'siri.....	444
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Qalandarova Muxlisa Alimardonovna, Xamrayeva Feruza Oybekovna	
Pedagogik amaliyot modelining transformatsiyasi: passiv kuzatishdan kasbiy jarayonga chuqur kirib borish tendensiyasi	448
Abdrashitova E. V.	
Ta'lim jarayonida baholashning zamonaviy yondashuvlari va uning o'quvchilar rivojlanishidagi ahamiyati ..	454
Abduraxmonova Dilobar Shuhratbekovna	
Yirtqichlarning ov strategiyalari: evolyutsion moslashuv, neyrofiziologik asoslar va ekologik modellashtirish	458
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Saidov Asadbek Qudratovich, Abdusattorov Abdulqosim Abdulxamidovich	
Yoshlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish	464
Ahmadjonova Shahnozaxon Yarqinovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida funksional savodxonlikni rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari hamda o'quvchilarning amaliy kompetensiyalarini shakllantirish yo'nalishlari.....	467
Alimova Farzona Abdukamalovna, Gubayeva Aziza Ismatillayevna	
Muhandislik ta'limida ijodkorlikni rivojlantirishning nazariy va metodologik yondashuvlar	474
Avazov Jo'rabek Donayevich	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida.....	478
D. D. Zuparova, Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Geometriya fanida isbotlashga doir masalalarning o'quvchilarda divergent tafakkurni rivojlantirishdagi didaktik imkoniyatlari.....	483
Davletov Davronbek Egamberganovich	
An'anaviy xonandalikni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash.....	488
Fazliddinov Zokir Xusniddin o'g'li	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda agressiv xulq-atvor namayon bo'lishi	493
G'ayibova Nargiza Anorbayevna	
Methodology for Organizing Tutoring Activities in the Credit-Module System	497
Isabekov Shavkat Isabekovich	
Ta'lim boshqaruvida rahbarlarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari	500
Islamova Dilfuza Dilshodovna	
O'zbek yuridik terminologiyasining boyishining ichki va tashqi manbalari.....	504
Ismoilova Sug'diyona Ashurovna	
Tarbiyasi og'ir o'smirlar orasida jismoniy faoliyat darajasi bilan akademik yutuqlar orasidagi bog'liqlikni takomillashtirish	508
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	511
Jamilova Dilsuza To'lqin qizi	
Talaba qizlarning jismoniy faolligini oshirish yo'llari	515
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Online marketingda emotsional manipulatsiya usullarining ta'siri	518
Nurmatov Nurhayot, Kimsanboyeva Komila Shermuxammadqizi	
O'yin faoliyati va integrativ mashg'ulotlar asosida tarbiyani tashkil etish metodikasi	522
Mamatova Farida Iminjanovna	
Oliy ta'lim tizimida inklyuziv ta'limning mazmuni va uning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	527
Mirsaidova Muborak	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faoliyatini modellashtirishning didaktik imkoniyatlari va samaradorligi	532
Muxtarova Lobar Abdimannabovna, Shoymurodova Roziya Yusuf qizi	
Amfibialarning teri orqali nafas olishi: morfofiziologik asoslari va evolyutsion ahamiyati	536
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyeva, Normurodova Farishta Begmurod qizi, Xolmurodova Dilrabo Panji qizi, Qo'ldoshova Ruxshona Navro'z qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarda bilish jarayonining rivojlanishi ...	541
Norqulova Ma'mura Husniddin qizi	
Kasbiy ta'lim tashkilotlarida xalqaro ta'lim dasturlarini joriy qilishning ilmiy-amaliy ahamiyati.....	546
Nosirov Bunyodjon G'offorali o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining oila va jamoat tashkilotlari bilan hamkorligi.....	550
Qambarova Naziraxon Barxonovna	

An'anaviy oila sharoitida kelinlarda noadaptiv psixologik himoya mexanizmlarini kamaytirish bo'yicha psixokorreksion yondashuv	554
Qobilova Nasiba Ismatjon qizi	
Ona tili ta'limida kreativ yondashuv asosida o'quv jarayonini modellashtirishning pedagogik shart-sharoitlari	557
Qulmuminov O'rolboy Safar o'g'li, Jumayeva Hulkar Panji qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	562
Ravshanova Gulnoza Burxonovna, Turdiboyeva Umida Ravshan qizi, Norjigitova Rohila Abduvoid qizi	
Ingliz, o'zbek va rus tillari foydalanuvchilari uchun lug'atlar yaratishning lingvistik va amaliy asoslari	565
Raxmonova Sardora Muminjonovna	
Jismoniy tarbiya darslarini yangicha pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etishning nazariy va amaliy asoslari	569
Ro'zmetov Rasul Tangirberganovich	
Sutemizuvchilarning kelib chiqishi va xilma-xilligi	573
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Sattorova Sanobar Boboqul qizi, Salimova Shahrizoda Ikromjon qizi	
Raqamli muhitda voyaga etayotgan o'spirinlarda empatiya va ijtimoiy-emotsional rivojlanishning neyropedagogik xususiyatlari	578
Shamsiddinov G'iyosjon Husniddin o'g'li	
Bo'lajak muhandislarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishda dasturlashtirilgan ta'lim vositalarining o'rni	583
Sharipova Nodira Ilxom qizi	
Digital Educational Technologies in Improving the Quality of Teaching: Methods and Practical Implementation	588
Tashpulatova Nafisa Bakhtiyarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ishonchni rivojlantirishda inklyuziv usullardan foydalanish	591
To'laboyeva Irodaxon Maxammadali qizi	
SRDM modeli orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida STEAM kompetensiyalari va Computational Thinking ko'nikmalarini shakllantirish	595
Toshpulatova Niyoxon Shavkatjon qizi	
Umumta'lim maktablarida fan to'garaklari faoliyatini tashkil etishning pedagogik shartlari	600
Toshtemirova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Development of an Integrated Learning Module Based on Digital Technologies in the Educational Process	604
Umirov Ilkhom Iskandar ugli	
Muskul-skelet tizimi nuqsonli o'quvchilarning nozologik guruhlariga differensial yondashuv asosida adaptiv sportga yo'naltirish	608
Uraimov Sanjar Ruzimatovich, Ubaydullayeva Dilnoza Muhammad qizi	
Boshlang'ich ta'limda alohida ehtiyojga ega bo'lgan o'quvchilarni o'qitishning bugungi holati va muammolari tahlili	612
Uroqova Yorqin qizi	
Inklyuziv ta'lim muhiti asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining texnologiya darslarida ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	615
Xamidova Zarina Iskandar qizi	
Qushlar migratsiyasi va uning ekologik sabablari	619
Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Raximova Dilfuza Ilyos qizi, Saburova Sarvinoz Erkabay qizi	
Imkoniyati cheklangan bolalarni jismoniy tarbiya va sportga jalb etishning nazariy va amaliy asoslari	623
Xasanova Nilufar Raxmatovna	
Raqamli avlod tarbiyasida milliy qadriyatlar va ota-onalarning virtual-pedagogik madaniyati uyg'unligi	628
Xaydarova Xilola Raximberdiyevna	
Разработка алгоритмов для визуализации и анализа решения задач линейного программирования	631
Буронова Муниса Баходировна, Хакимов Дониёр Бахтиёр Угли	
Ta'lim tizimida moliyaviy boshqaruv tushunchasi va iqtisodiy mazmuni	637
Mannanova Maftuna Fazliddin qizi	
Koreya ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuvning nazariy asoslari va uning pedagogik mohiyati	641
Adamatov Anvar Ablaqulovich	
Bo'lajak pedagoglarning raqamli didaktik kompetensiyasini rivojlantirish: muammo va yechimlar	645
Uskanov Kaxramon Xalikulovich	
Matematika fanini o'qitishda onlayn platformalardan foydalanish	648
Mirzayeva Shahlo, Yorqulova Mashhura, Boboqulova Durdona	

PEDAGOGIK AMALIYOT MODELINING TRANSFORMATSIYASI: PASSIV KUZATISHDAN KASBIY JARAYONGA CHUQUR KIRIB BORISH TENDENSIYASI

Abdrashitova E. V.

Biologiya fanlari nomzodi, "Biologiya" kafedrası dotsenti
Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'qitish amaliyotining talabalarning, ayniqsa bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishidagi muhim o'rni tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida o'qitish amaliyotining yangi modeli passiv kuzatuvdan voz kechib, ta'limning ikkinchi bosqichidan boshlab kasbiy faoliyatga faol integratsiyani nazarda tutadi. Asosiy maqsad - ta'lim muhiti faoliyati orqali aniq kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishdir. Maqolada o'qitish amaliyotini zamonaviy ta'lim talablari asosida rivojlantirish va takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari yoritilgan. Shuningdek, amaldagi davlat ta'lim standartlari va zamonaviy ta'lim ehtiyojlariga to'liq javob bermaydigan mavjud kamchiliklar aniqlangan.

Kalit so'zlar: talaba, ta'lim, o'qitish amaliyoti, maktab, ta'lim dasturi, ilmiy ish, amaliyotga yo'naltirilgan model, kompetensiyaga asoslangan yondashuv.

Abstract: This article analyzes the current understanding of teaching practice as an essential component of students' professional development, particularly for future teachers. In modern education, the new model of teaching practice moves away from passive observation and shifts toward full professional immersion beginning from the second year of study. The main objective is to develop specific professional competencies through active engagement in the educational environment. The article outlines the key directions for the development and adaptation of teaching practice within the context of contemporary education. It also identifies shortcomings that do not meet the requirements of current state educational standards and modern educational demands.

Key words: student, education, teaching practice, school, educational program, scientific work, practice-oriented model, competency-based approach.

Аннотация: В данной статье анализируется современное понимание педагогической практики как важного элемента профессионального развития студентов, особенно будущих учителей. Новая модель педагогической практики в современном образовании предполагает отказ от пассивного наблюдения и переход к активному профессиональному погружению начиная со второго курса обучения. Основной целью является формирование конкретных профессиональных компетенций через деятельность в образовательной среде. В статье освещаются основные направления развития и адаптации педагогической практики к условиям современного образования. Также выявлены недостатки, не соответствующие требованиям действующих государственных образовательных стандартов и современным образовательным запросам.

Ключевые слова: студент, образование, педагогическая практика, школа, образовательная программа, научная работа, практико-ориентированная модель, компетентностный подход.

KIRISH

So'nggi yillarda ta'lim tizimida ro'y bergan tub o'zgarishlar butun oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilishga, talabalarning o'qish jarayonida ta'lim jarayonining yangi pedagogik modellari va pedagogik amaliyotlarni ishlab chiqish, joriy etish va amalga oshirishni ta'minlaydigan sharoitlarni yaratishga qaratilgan ^[1].

Hozirgi vaqtda pedagogik amaliyot kelajakdagi o'qituvchilarni kasbiy tayyorlash va rivojlantirishning eng muhim bosqichi bo'lib, uning asosiy maqsadi kelajakdagi o'qituvchilarda amaliyotga yo'naltirilgan ko'nikma va qobiliyatlarni shakllantirishdir ^[2].

Pedagogik amaliyotning asosi haqiqiy pedagogik jarayon uchun sharoit yaratishdir, bu kelajakdagi o'qituvchilar tomonidan joriy etilgan va ularning oliy ta'lim doirasidagi kasbiy tayyorgarligi jarayoniga ham, universitet devorlari ichidagi loyiha va tadqiqot faoliyatiga asoslangan ta'lim jarayonini amalga oshirishning innovatsion,

zamonaviy usullari, shakllari va texnikalariga qo'shilishi kerak. Bakalavrlarni - kelajakdagi o'qituvchilarni tayyorlashning ikki bosqichli tizimi doirasida zamonaviy ta'limning realliklarini hisobga olgan holda, sovet pedagogik amaliyot tizimining eng yaxshi tajribalarini o'z ichiga olgan va uni amalga oshirishga innovatsion yondashuvlarni qo'llagan pedagogik amaliyotning innovatsion modelini ishlab chiqish ayniqsa dolzarbdir.

So'nggi yillardagi voqealar jamiyat rivojiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Nafaqat aholining turmush tarzi, balki ichki ehtiyojlar ham o'zgardi, bu esa mamlakatning rivojlanish vektoriga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Hozirgi kunda barcha sohalarda o'zgarishlar kuzatilmoqda. Sport, turizm va ta'lim sohalarida sezilarli o'zgarishlar ro'y bermoqda. Bu o'zgarishlar birinchi navbatda muloqot, ustuvorliklarni belgilash va mavjud voqealarga nisbatan yangi, ongli munosabatni shakllantirish bilan bog'liq. Mamlakatning ichki resurslariga asoslangan barcha sohalarda rivojlanishning yangi shakllari va usullarini izlash eng ustuvor vazifaga aylandi.

Bu hozirgi vaqtda pedagogika mutaxassisligi bo'yicha tahsil olayotgan bakalavr talabasi kelajakdagi ishlari bilan iloji boricha chambarchas bog'liq bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirish uchun o'qitish amaliyotidan boshqa imkoniyatga ega emasligi bilan belgilanadi. Talabalar ta'lim konteksti bilan tanishish uchun birinchi va ikkinchi kurslardan boshlab maktab va bolalar bog'chalariga tashrif buyurishni boshlaydilar. O'qitish amaliyoti talabalarini - bo'lajak o'qituvchilarni - mustaqil ishlashga va talabalar bilan o'zaro munosabatlarga tayyorlaydigan ta'lim jarayonining elementidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mamlakat ta'lim tizimi islohotlarni amalga oshirmoqda, bu zamonaviy o'qituvchilarga ularning kasbiy tayyorgarligi, malakasi va ta'lim va rivojlanish muammolarini hal qilishga tayyorligi nuqtai nazaridan qo'shimcha majburiyatlar yuklamoqda. Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim standartlari talabalarini hisobga olgan holda, zamonaviy ta'lim jarayoniga tegishli interaktiv va axborot texnologiyalaridan foydalangan holda o'qituvchilik amaliyotini tashkil etish va o'tkazish modeli taklif qilingan. Taklif etilayotgan modelning bosqichlari batafsil tavsiflangan, talaba tajribasining har bir bosqichi uchun zarur vositalar tavsiflangan.

Yangi modelning asosiy xususiyatlari

1. Amaliy tadqiqotlar va treninglar kabi usullarni joriy etish. Haqiqiy hayotdagi o'qitish vaziyatlarini tahlil qilish.
2. Loyihaga asoslangan va tadqiqot faoliyati. Ta'lim loyihalarini mustaqil ishlab chiqish va amalga oshirish.
3. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. Raqamli platformalar va masofaviy ta'lim formatlaridan foydalanish.
4. Shaxsiylashtirish va mulohaza yuritish. Diqqatni talabaning shaxsiga qaratish va o'qituvchilarning o'z harakatlarini tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirish. ^[1-7]

Tashkiliy o'zgarishlar

1. **Universitet-maktab modeli.** Xodimlarni birgalikda o'qitish va amaliyot sifatini baholash uchun universitetlar va ish beruvchilar (maktablar, kollejlari) o'rtasida yaqin hamkorlik.
2. **Seminarlar va simulyatsiyalar:** Talabalar sinfga kirishdan oldin mashq qilishlari mumkin bo'lgan maxsus jihozlangan maydonlardan foydalanish (masalan, "Professionalizm" loyihasi doirasida).
3. **Modulli o'qitish:** Nazariy kurslar va amaliy mashg'ulotlarni bitta bo'limlarga integratsiya qilish, olingan bilimlarni darhol qo'llash imkonini beradi. ^[1-3]

Ommabop pedagogik yondashuvlar

Yangi modelda konstruktivizm ustunlik qiladi, u quyidagi yondashuvlar orqali amalga oshiriladi: ^[1]

1. Hamkorlikdagi o'rganish (jamoaviy ish).
2. Integratsion yondashuv (turli fanlar va ko'nikmalarni bog'lash).
3. Refleksiv o'rganish (tajribani uzluksiz tahlil qilish).
4. Tadqiqotchi o'rganish (yangi yechimlarni izlash).

Maqolaning asosiy materialining taqdimoti

Pedagogikada O.A. Abdullina, E.P. Belozertsev, V.P. Gorlenko, O.S. Grebenyuk, L.S. Necheporenko, A.I. Piskunov, V.A. Slastenin, V.I. Slobodchikov va boshqalar kabi mualliflar tomonidan pedagogika universitetlari talabalarining pedagogik amaliyoti masalalariga ko'plab fundamental ishlar bag'ishlangan.

Biroq, so'nggi o'n yilliklarda Bakulina G.A., Burlakova E.N., Belousova T.F., Gudzenko B.Ya., Koroleva G.I., Rubtsova E.T. va boshqalar kabi tadqiqotchilar bakalavrlarning pedagogik amaliyotining zamonaviy sharoitlari, shakllari, usullari va turlari bo'yicha materiallarni to'plash va tahlil qilishga qaratilgan ko'plab ilmiy va amaliy tadqiqotlar o'tkazildi.

Xulosa qilish mumkinki, pedagogikada pedagogik amaliyotni rivojlantirish va moslashtirishning quyidagi yo'nalishlari aniqlangan. zamonaviy sharoitlarga, ya'ni ^[7]:

- pedagogik amaliyot va asosiy nazariy modullar o'rtasida yaqin aloqalarni rivojlantirish;
- universitetda o'qish davomida olingan bilim, ko'nikma va malakalarni mustaqil qo'llash uchun sharoit yaratish.

Hozirgi vaqtda pedagogik amaliyotni tashkil etish va o'tkazishning umumiy tamoyillari o'zgarmoqda. Tadqiqot usullarini tanlash tarixiy va pedagogik jarayonni o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari bilan bog'liq. Quyidagi usullar tanlandi: umumiy ilmiy adabiyotlar va birlamchi manbalarni mantiqiy tahlil qilish usuli, tizimli-strukturaviy tahlil, tarixiy va pedagogik manbalarni talqin qilish va semantik qayta tiklash usuli. Pedagogik amaliyotni o'tkazishning innovatsion modellarini ishlab chiqish uzoq vaqtdan beri davom etmoqda. Psixologik va pedagogik adabiyotlarda ushbu mavzu bo'yicha ko'plab ilmiy nashrlar va tadqiqotlar mavjud. Ko'pgina mualliflar ushbu modelni shakllantirishning asosi pedagogik amaliyotning didaktik muammolarini hal qilish masalalari bo'lishi kerak, deb hisoblashadi.

M.N. Burmistrova kabi olimlarning pedagogik amaliyotni tashkil etish va uni modernizatsiya qilish masalalariga bag'ishlangan ilmiy ishlari tahlil qilinadi.

V.F. Mironychevaning ta'kidlashicha, yangi model asosida asosiy e'tibor bo'lajak o'qituvchilarda zamonaviy dunyoqarashni shakllantirish, ularning noan'anaviy muammolarni hal etishga tayyorligini rivojlantirish hamda yuz berayotgan o'zgarishlarni kasbiy faoliyatga moslashtirish va samarali qo'llash kompetensiyalarini shakllantirishga qaratilishi lozim.

Bunga amaliy tadqiqotlar va treninglar kabi usullarni joriy etish, shuningdek, real hayotdagi o'qitish vaziyatlarini tahlil qilish kiradi. Ta'lim loyihalarini mustaqil ishlab chiqish va amalga oshirish ham muhim ahamiyatga ega. Raqamli platformalar va masofaviy ta'lim formatlaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Individuallashtirish va mulohaza yuritish muhim ahamiyatga ega. Asosiy e'tibor talabaning shaxsiyatiga va o'qituvchilarning o'z harakatlarini tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan. ^[1-7]

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi pedagogik amaliyot modelini zamonaviy oliy ta'lim talablari asosida tahlil qilish, mavjud nazariy qarashlarni umumlashtirish va amaliyotga yo'naltirilgan yondashuvlarni aniqlashga qaratildi. Ishda umumiy ilmiy adabiyotlar va birlamchi manbalarni mantiqiy tahlil qilish, tizimli-strukturaviy tahlil, tarixiy-pedagogik manbalarni talqin qilish hamda semantik qayta tiklash usullaridan foydalanildi.

Shuningdek, universitet - maktab hamkorligi, modulli o'qitish, refleksiv kundalik yuritish, raqamli portfolio, simulyatsiya mashg'ulotlari, amaliy holatlar va loyiha-tadqiqot faoliyati asosida pedagogik amaliyotni tashkil etish imkoniyatlari o'rganildi. Mazkur metodologik yondashuv bo'lajak o'qituvchilarning nazariy bilimlarini real ta'lim muhiti bilan bog'lash, kasbiy refleksiya, o'zini baholash, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish va mustaqil metodik qaror qabul qilish ko'nikmalarini aniqlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari pedagogik amaliyotning an'anaviy passiv kuzatuv shaklidan faol kasbiy ishtirok, refleksiya va amaliy kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan yangi modelga o'tish zarurligini ko'rsatdi. Taklif etilgan model bo'lajak o'qituvchilarga dars jarayonini loyihalash, real pedagogik vaziyatlarda harakat qilish, o'z faoliyatini tahlil qilish, raqamli platformalar va interaktiv texnologiyalardan foydalanish, ustoz va metodistlar fikr-mulohazalari asosida kasbiy o'sish yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi. Natijada talabalar pedagogik amaliyot davomida nazariy bilimlarni amaliy faoliyatga tatbiq etish, sinf bilan ishlash, nizoli vaziyatlarga moslashish, empatiya, yetakchilik, kommunikativ madaniyat va moslashuvchanlik kabi kasbiy sifatlarni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa pedagogik amaliyotni bo'lajak o'qituvchining kasbiy shakllanishida asosiy tayanch bosqich sifatida takomillashtirishga xizmat qiladi.

Universitet-maktab modeli universitetlar, ish beruvchilar, maktablar va kollejlarda o'rtasida qo'shma mashg'ulotlar va amaliyot sifatini baholash uchun yaqin hamkorlikni ta'minlaydi. "Professionalizm" loyihasi doirasidagi seminarlar, simulyatorlar va boshqa maxsus jihozlangan joylar talabalarga sinfga kirishdan oldin mashq qilish imkonini beradi.

Ommabop o'qitish usullari quyidagi xususiyatlar orqali amalga oshiriladi:

1. Hamkorlikda o'rganish - jamoaviy ish.
2. Turli fanlar va ko'nikmalarni integratsiyalash.
3. Tajribani doimiy tahlil qilish orqali refleksiv o'rganish.
4. Yangi yechimlarni doimiy ravishda izlash orqali tadqiqotchi o'rganish.

Yangi model diqqatni sinfdagi haqiqiy harakatlarni baholashga qaratadi. Baholash shunchaki natijalarni qayd etishga emas, balki rivojlanishga qaratilgan. Biz raqamli portfolidan foydalanamiz. Talabalar o'z darslarining videolavhalarini, ishlab chiqilgan dars rejalarini, ustozlarning fikr-mulohazalarini va talabalar test natijalarini yuklaydilar. Bu vaqt o'tishi bilan o'rganish jarayonini kuzatish imkonini beradi. Simulyatordan foydalanish mumkin; talabalar sinfdan mutaxassislar va boshqa talabalar oldida dars parchasini o'tkazadilar. Hamma narsa baholanadi: pedagogik taktika va diksiyadan tortib, barcha vaziyatlarda interaktiv doskadan foydalanish qobiliyatigacha. Maktabda ustoz amaliy mashg'ulotlar davomida, masalan (darsdagi e'tiborni saqlab qolish qobiliyati), guruh ishi yoki nizolarga javob berish kabi muayyan ko'nikmalarni baholash uchun standart testdan foydalanadi. Biz o'zini o'zi baholash vositasidan foydalanamiz.

Talabalar amaliy mashg'ulotlarning har bir kunidan keyin xatolarini tahlil qiladilar. Nima noto'g'ri ketdi? Nima uchun? Buni ertaga qanday tuzataman? Tahlil va o'zgarishlarga tayyorlik baholanadi. Amaliyot oxirida keng qamrovli baholash o'tkaziladi: universitet professori nazariy asosni, ustoz-o'qituvchini, amaliy ko'nikmalarni, hamkasb talabalarni va talabalarning o'zlarini baholaydi. Bu holda anonim so'rovnoma o'tkaziladi. Qiziqarli bo'ldimi? Tushuntirishlar aniq bo'ldimi?

Ushbu vositalar bizga standart imtihon bilan tekshirib bo'lmaydigan ko'nikmalarni - empatiya, yetakchilik va moslashuvchanlikni - baholash imkonini beradi. Bu umuman kelajakdagi o'qituvchilarni kasbiy tayyorlashga boshqacha yondashuvlarni va xususan, o'qituvchilik amaliyotini o'tkazishga yondashuvlarni o'zgartirishni talab qiladi ^[5, 6].

O'zbekistonda zamonaviy o'qituvchilik amaliyotini tashkil etish tizimiga ushbu yangilanishlar, uni amalga oshirishning metodologik asoslarini isloh qilish va pedagogika universitetida zamonaviy bakalavr talabalari uchun o'quv amaliyotini tashkil etish va o'tkazishning yangi modelini joriy etish zarur. aklif etilayotgan modelni yanada rivojlantirish uchun quyidagi o'zaro ta'sir shakllaridan foydalanish mumkin:

1. **Virtual maktab** - Internet portali, interaktiv texnologiyalar va vizualizatsiya texnikasidan foydalangan holda, amaliyot tashkilotchisi maktab, uning tashkiloti, tuzilishi, o'qituvchilar tarkibi, nizomi va talabalar jamoasi bilan virtual tanishuvni tashkil qilishi mumkin.
2. **Portfolio** - ushbu ta'lim muassasasida amaliyotni tugatgan avvalgi talabalarning materiallaridan foydalangan holda: fotosuratlar, video darsliklar, foto va video hisobotlar, taqdimotlar va boshqalar. Olingan shaxsiy ma'lumotlarga asoslanib (talaba maktab/kollejni shaxsan biladi, ushbu maktabni bitirgan, tanish o'qituvchilarga ega), talaba amaliyot uchun ta'lim muassasasini tanlaydi.

Taklif etilayotgan model, albatta, mulohaza yuritishni o'z ichiga olishi kerak, buning asosida amaliy faoliyat tajriba, tajriba esa bilim yaratadi. Talaba uchun amaliyot yoki hatto shunchaki talabalar bilan amaliy dars o'tkazishning o'zi yetarli emas; ular o'z darslarini tahlil qilishni, ulardan xulosa chiqarishni, o'qituvchi sifatida kuchli va zaif tomonlarini aniqlashni va o'z ishlariga puxta yondashishni o'rganishlari kerak. Amaliyot o'tayotgan talabaning asosiy hamrohi mulohaza bo'lishi va ularning darslaridagi xatolar va kamchiliklarni aniqlashga, ularni bartaraf etishga va kasbiy ko'nikmalarini oshirishga qaratilgan bo'lishi kerak.

Model ichidagi mulohaza: o'zini tahlil qilish/o'zini baholash - hamkasb stajyorlar tomonidan tahlil qilish/baholash - maktab ustozlari tomonidan tahlil qilish/baholash - o'qituvchi-maslahatchi tomonidan tahlil qilish/baholash.

Pedagogik jarayonni tashkil etishni takomillashtirish uchun stajyor talabalarga har bir dars natijalarini yozib boradigan va ular bo'yicha izohlar yozib qo'yiladigan majburiy kundalik beriladi. Buning uchun stajyor talabalar formulani (xohlayman-talab qila olaman-talab qilaman) qo'llaydilar, uni tugallangan amaliyotning maqsad va vazifalariga muvofiq qo'llaydilar. Talaba taklif qilingan formulaning dastlabki uchta komponentini mustaqil ravishda aniqlab, kundalikdagi tegishli bo'limlarni to'ldirishi kerak. Oxirgi bo'lim universitet metodisti yoki maktab o'qituvchisi tomonidan to'ldiriladi. Kundalik yuritish stajyor va uning amaliyot rahbari tahlilini shakllantirishda muhim lahzadir.

Yozuvlarni tahlil qilish stajyorning kasbiy bilim darajasini, uni amalda qo'llash qobiliyatini, stajyorning hissiy holatini tavsiflashni, stajirovka davomida uning professional maqsadlarini aniqlashni, o'z ishini o'zini tahlil qilish va tanqidiy baholash qobiliyatini ko'rsatadi. Stajyor kundalik yozuvlari va pedagogik stajirovka rahba-

rining izohlarini tahlil qilib, kasbiy va ta'lim amaliyotiga, auditoriyadagi ishlarga qo'shimchalar va o'zgartirishlar kiritadi. Bunga asoslanib, stajyor o'z ishini baholashi, o'zini o'zi rivojlantirish va amaliy faoliyatini optimallashtirish yo'nalishini belgilashi mumkin^[8].

Kundalikka darsdan keyingi fikrlar va his-tuyg'ular, blok-sxemalar, dars algoritmlari, diagnostika xaritalari va grafiklari, o'quv rejaları kiritilishi mumkin - bularning barchasi keyinchalik kundalik yozuvlarini tahlil qilish jarayonini tezlashtiradi va osonlashtiradi. Tahlil sifatini oshirish uchun talabalar kundaliklarida darsni o'zini tahlil qilish, darsni baholash, o'qituvchini talabalar nigohida ko'rish va boshqalar elementlari bo'lishi kerak.

O'z-o'zini tahlil qilish, mulohaza yuritish bilan birgalikda, o'qituvchining to'laqonli professional faoliyatining asosi deb hisoblanishi mumkin, bu stajyorlarni mustaqil professional ishlarga tayyorlash va bakalavr talabasi-ning shaxsiy va professional o'sishi uchun yo'nalishlarni belgilash imkonini beradi. Pedagogik amaliyotning yangi modelida pedagogik amaliyot rahbari alohida rol va o'rin egallaydi^[9].

Nazorat va nazorat roli yo'q qilinmoqda, bu esa ideal bo'lar edi, shu bilan birga stajyorga qo'llab-quvvatlash va yordam ko'rsatilmogda. Rahbar yo'naltirishi, tuzatishi, qo'llab-quvvatlashi va rag'batlantirishi shart. Psixologik va pedagogik qo'llab-quvvatlash quyidagilarni o'z ichiga olishi kerak:

1. Ta'lim muassasasida talabalar-stajyorlarning ishini monitoring qilish va nazorat qilish;
2. Stajyorlarning guruhdagi faoliyatini stajyorlarning shaxsan ishtirokida tahlil qilish;
3. Muammoli sohalarni, stajyorlar faoliyatidagi kamchiliklarni, ularning sabablarini aniqlash va yechimlarni aniqlash;
4. Talaba-stajyorlar guruhi a'zolari bilan maslahatlashish;
5. Guruh maslahatlashuvlari va rahbarlar o'rtasida metodologik hamkorlikni o'tkazish.

Taklif etilayotgan o'quv amaliyoti modeli zarur materiallar, topshiriqlar, testlar, holatlar, rol o'ynash va biznes simulyatsiyasi stsenariylaridan foydalangan holda, stajyorning darslarini funktsional qo'llab-quvvatlashga qaratilgan holda amalga oshiriladi^[10].

Stajyorga didaktik paketni taqdim etish juda muhim; uni ishlab chiqish va yig'ish universitetdan amaliyot rahbarining zimmasidadir. Bundan tashqari, ushbu didaktik ishlanmalarni o'quv amaliyoti davomida professional faoliyatda qo'llashda talaba amaliy bilimlarni qo'llash va ularni talabalarga o'tkazish jarayonlarini boshqarishi kerak.

Oldingi amaliyot talabalari tomonidan tayyorlangan portfoliolardan foydalanish mumkin. Portfolio individual talaba-stajyorning diqqatini aniqroq belgilashi, ularning shaxsiy va professional yutuqlarini ta'kidlashi va professional ishdagi ichki qiyinchiliklar va qiyinchiliklarni aniqlashi mumkin. Bularning barchasi birgalikda talabaning individual o'rganish yo'lini shakllantirishga va trening tugagandan so'ng yuqori professional tayyorgarlik ballariga erishishga yordam beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mavjud o'quv amaliyoti vositalari va ilmiy-pedagogik ishlanmalar talabalarga kelajakdagi professional faoliyati uchun poydevor yaratish imkonini beradi.

"Kasbga qadam qo'ying", "Sohadagi eng yaxshi" va boshqalar kabi talabalar ishlari tanlovi o'tkazilishi mumkin. Amaliyotdan so'ng har bir stajyorga amaliyot natijalari bo'yicha hisobot taqdim etishdan tashqari, eng yaxshi ishlarini taqdim etish va uni hamkasblari va tajribali ustozlar bilan muhokama qilish imkonini beruvchi konferensiya o'tkazilishi mumkin. Amaliyotdan so'ng talabalar tanlovlari o'tkazilishi mumkin: "Eng yaxshi talaba stajyor", "Eng yaxshi stajyor hisoboti" va "Kasbga birinchi qadamlar".

Shunday qilib, o'quv amaliyotini tashkil qilish uchun taklif qilingan modeldan foydalanish talabalarga, bo'lajak o'qituvchilarga o'z nazariy bilimlarini amalda qo'llash, real hayotdagi ta'lim sharoitlarida yuzaga keladigan pedagogik qiyinchiliklarni yengib o'tish tajribasini orttirish, amaliy o'qitish tajribasi, ko'nikma va malakalarni orttirish va kelajakdagi professional faoliyati uchun poydevor qo'yish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Алексеев В.Н., Алексеева А.А. Радость открытия: пособие для учителей, учащихся и студентов. – Ишим: Изд-во ИГПИ им. П.П. Ершова, 2012. – 120 с.
2. Ведерникова Л.В. Педагогическая практика как среда профессионального самоопределения студентов // Сибирский педагогический журнал. – 2006. – № 2. – С. 98–107.
3. Ведерникова Л.В. Программа педагогической практики для студентов 4 и 5 курсов. – Ишим: Изд-во ИГПИ им. П.П. Ершова, 2004. – 64 с.
4. Мамонтова Т.С., Шустова М.В. Роль самообучения в развитии профессиональной компетентности будущих учителей // Научный диалог. – 2016. – № 2 (50). – С. 393–403.

5. Педагогическая практика: учебное пособие для студентов педагогических институтов / В.К. Розов, В.С. Морозова, Е.П. Белозерцев, О.А. Абдуллина; под ред. В.К. Розова. – Москва: Просвещение, 1981. – 160 с.
6. Саханский Ю.В., Ерина Ю.С. Моделирование информационного пространства студентов высшей школы // Научные исследования и разработки: материалы XIX Международной научно-практической конференции. – Астрахань: Научный центр “Олимп”, 2017. – Электронный ресурс.
7. Бердов В.И., Богус В.Д., Мищенко А.И., Овчинникова В.И., Эливанов А.В. Содержание и организация педагогической практики студентов первого курса: методические рекомендации / под ред. А.И. Мищенко. – Ишим: ИГПИ, 1988. – 23 с.
8. Усова А.В., Захаров А.М. Методические рекомендации по проведению непрерывной педагогической практики для студентов III курса физико-математического факультета. – Ульяновск: УГПИ им. И.Н. Ульянова, 1990. – 50 с.
9. Чешуина Т.Г. Производственная практика как фактор формирования профессиональной компетентности студентов педагогического вуза: автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Томск, 2006. – 23 с.
10. Шахмарова Р.Р. Методическая подготовка будущих учителей математики на основе опыта студентов в педагогической практике: автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Омск, 2003. – 23 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.